České vědy a uherští trubači.

Zdá máte nové nejlépe illustrovati poměr mezi oběma polovicemi říše rakousko uherské, znázorniti jakých obětí přináší druhé polovici říše polovice předlitavská, zvláště pak země koruny české, jest to zajisté bez odporu společný říšský rozpočet.

Vskutku jest v pismě, že kament mluviti bude, když lidé umlknou, tak i dnes vůči tomu rozpočtu říše rakousko-uherské předloženému delegatem a vůči tomu rozpočtu státu uherského na r. 1893, možno říci to samé.

Rozpočet dualismu náhle tu vyvstal se svými millionovými číslicemi a ten hovoří svorným hlasem o křivdě nesčíslné, jaká se děje našim vlastem, ten bezděky důvody lapidárními podpírá naše snahy za velikou, spravedlivou reformu všeho nynějšího střízení státního této říše.

Slyšmež a vyložmež tu mluvu čísel říšského rozpočtu rozdvojené monarchie habsburské.

Dle vyrovnání před čtvrtstoletím s Uhry zjednaného jsou pouze tyto záležitosti celé říši společny: věci zahraniční, vojenství, cla a příslušné finance říšské. Ani státní dluhy Rakouska nechtěli Maďři uznati za věc pospolitou, nýbrž uvázali se toliko, že budou na umořování jich přispívati roční pevnou částku 30 millionů zlatých. — Na ostatní "uznané" společné záležitosti uvolili se pak přispívati, jak známo, rovně velkomyslnou kvotou — třiceti procent proti našim 70.

Dle těchto famosních klíčů vypadá tudíž společné hospodářství dualistické říše rakousko-uherské takto:

Ministerium věcí zahraničných potřebuje pro příští rok 3,950,000 zl., ministerium říšských financí 2,004,946 zl., účetní dvůr kontrolní 126,440 zl., ministerstvo války však 135,489,508 zl., kdežto na úroky a na umořování dluhů státních jest zapotřebí 179,375,000 zl. —

Nuže a kterak se tato ohromná potřeba hradí?

Hradí se takto: Za státní dluh přispějí Uhry, jak již dotčeno, smluveno pevným tributem ročních 30,312,000 zl., tak že zbude na bedrách Cislajtanie slušné břemínko ročních 148,063,000 zlatých.

Přikročí se k úhradě dalších pospolitých břemen. A tu se především sáhne k důchodu cel, jenž rozpočten jest na 42,283,400 zl. Zbývá ještě uhraditi 98,860,994 zl. a na ty se vezme pověstný kvotový klíč, dle něhož přispějí Uhry 31,042,251 zl., země neuherské však 67,818,641 zl. Celkem tedy přispějí bohaté, vládnoucí Uhry na dluhy a potřeby říše habsburské— 61,355,351 zlatými; země neuherské však mají za svou podružnost čest nésti ohromné břemeno 215,881,651 zl. pro udržení velmocenského postavení říše, 61 proti 215.

Divme se pak, že dnes Uhry pyšní se svým blahobytem a rozkvětem, zatím co země neuherské hynou a strádají v bídě napořád krutější.

Letošní rozpočet státu uherského vykazuje 402,278,985 zl. řádných důchodů a 378,005,331 zl. řádných výdajů. — A tu přispívají Uhry pouze 61 milliony na společné potřeby říše! Pouhou šestinou svých výdajů!

Rozpočet Cislajtanie naproti tomu vykazuje 373,060,000 zl. čistých příjmů a 350,843,000 zl. čistých výdajů. A z těchto výdajů připadá 215,881,641 zl. na výše uvedené společné záležitosti říšské, to jest na vojsko a na úroky dluhů státních!! Bezmála dvě třetiny svých nesmírných daní musejí národové zemí neuherských věnovati na tyto výdaje neplodné.

Divme se pak, že potom tak málo zbývá zde peněz pro účely kulturní a lidské! Uhrám zbývá po zapravení kvoty říšské na zvelebení vlasti, na povznešení průmyslu, zemědělství a správy domácí ročně 340 millionů, Cislajtanii však jedva 168 millionů!

Avšak zkoumejme dále: kde jsou největší prameny příjmů Cislajtanie?

V zemích koruny české. Tu jest komora její finanční a hospodářské síly. Bezmála polovinu veškerých svých příjmů čerpá státní pokladna cislajtanská ze zemí koruny české.

A sice plyne do ní letos daní přímých:

Z Čech	29,079,392 zl.
Z Moravy	11,888,873 "
Ze Slezska	2,221,365 "
Úhrnem	43,189,595 zl.

Daní nepřímých platí pak v okrouhlých sumách: Čechy 94 milliony, Morava 34 milliony, Slezsko 7 millionů, úhrnem 135 millionů.

Tak odvádí Čechy, Morava a Slezsko ročně do státní pokladny vídeňské ohromnou sumu 175 millionů daní.

Z toho vrací stát na správu veřejnou těchto našich zemí ročně 66 millionů,—má tedy čistý roční zisk a důchod ze zemí koruny české 112 millionů zlatých.

Jedině tak jest Cislajtanii možno, aby mocně břímě Maďary na si svalené. Nikdy by nezvládla těch ohromných povinností, jako jsou: 148 millionů na úroky státních dluhů a 67 millionů kvoty, kdyby neměla ze zemí českých svého čistého čistého důchodu 112 millionů ročně. Avšak co říká tomu — spravedlnost?

Kde jinde na světě byla by podobná křivda možnou? Přírodou tak požehnané, půdou svou třikráte tak veliké a populací jednou tak silné země uherské (čítajíť přes 16 millionů obyvatel) přispívají na společné potřeby říše všeho všudy 61 milliony, — země české koruny však čítají 9 millionů obyvatel, přispívati musejí na říši 112 milliony ročně! Za to jsou Uhry svobodným státem, a koruna uherská září v majestátním lesku, kdežto staroslavnému království českému — ani na jméno trefiti nemohou a znaky zemí koruny české strhují, jakoby ještě bylo zapotřebí doléváti petrolej v srdce rozhořčeného národa, jenž se táže: Proč a nač mám já býti pastorkem povrženým? Což jsem horší toho Maďara, což se mu nevyrovnám schopnostmi a vzdělaností? Proč mám já míti bezmocný sněm, který se nusotí zemským hospodářstvíčkem, při němž jest obtíží sehnati 11 millionů? Jaké to poměry? Jaké to řády?

To staroslavné království české, jež odvádí ročně říši 125 milliony daní přímých a nepřímých, musí sobě na své hospodářství zemské, okresní, obecní a školské ukládati dalších 22 millionů přirážek, tak že připadá v Čechách průměrně na hlavu 25 zlatých daní. Kde jinde jest takového přetížení lidu daněmi? — Po jakém to právu odsuzuje se tu národ vzdělaný, aby se udřel a utahal pro jiné?

Nemá li tu zavlásti poměr konečně spravedlivý podle pravidla: co jednomu dáno, i druhému buď přáno! Jaký zcela jiný život zavládl by ve svobodných, samostatných Čechách, které by odváděly říši tolik, mnoho-li spravedlivě na ně náleží a ostatní podržeti mohly pro sebe?

Nechť odpovědi nepřátelé svobody české k otázkám těmto — mohou-li!

Světová výstava kolumbická.

XX.

Eskymáci na výstavišti.

Předminulý týden po dráze Erie dopraveno bylo do Chicaga ve zvláštním voze dvanáct rodin eskymáckých, čítajících 57 členů. Mimo nich v nákladním voze přivezeno bylo dvacet jich psů, čtyry štěňata, několik saní, stanů z tulení kůže zhotovených, sudy s tulením olejem a měchýři, zásobu nevydělané dosud kůže tulení, kterouž teprv na oděvy zpracují, sušené maso sobů a tuleňů, množství rybích a mrožích kostí, z nichž budou různé předměty na výstavišti zhotovovati.

Jakmile Eskymáci na výstaviště přibyli, ubytováni byli ve zvláštním stanu a druhý den započato bylo se stavěním Eskymácké vesnice, jež zaujme prostory tři akrů u vchodu na výstaviště z 57. ulice. Příbytky jich jsou v zemi a obloženy ledem, jak stěny tak i podlaha. Tlupa tato, jak již výše uvedeno, sestává z dvanácti rodin, mužů, žen, hochů, děvčat a několika malých dítek. Eskymáci tito pocházejí ze severní části poloostrova Labradoru, kdež leto trvá celých deset dnů, zbytek pak roku jest zima. Oděni jsou vesměs v srstnatý oděv tuleňů; postavy jsou malé, ale zavalité, silní a dosti inteligentního vzezření. Téměř všichni jsou křtěni a zcivilizovaní až na dvě rodiny, jež pocházejí z okolí mysu Chidley a pobřeží Ungavského, v nejsevernější části Labradoru, kdež živí se jen syrovým masem a rybami. Nádoby a přístroje ku vaření obě tyto rodiny neznají. Ostatní členové tlupy obráceni byli na víru missionáři církve moravských bratří, kteří tam dlouhá leta již působí a proto také bude v jich vesnici na výstavišti kaple zřízena.

Mužové, ženy i dítky jakéhokoli stáří oděny jsou stejně, to jest v kožešiny labradorských tuleňů. Jediný rozdíl v oděvu jest ten, že ženy na obleku svém mají veliký barevný ocas, jenž z obleku k zemi splývá a dvojnásobnou kápi, v které dítky své nosí. Kalhoty a boty, vesměs z kožešin, u mužů i žen jsou stejné.

Tlupa tato přivezena byla sem arktickou americkou výstavní společností. Dovezenať byla z Labradoru do Bostonu po zkušeném Eriesu, kapitánem Wm. McConnellem, jenž již po třicet roků obchod s Eskymáky vede. Na výstavišti tři s pracovati budou Eskymáci jako v domácích svých vesnicích, totiž budou pojídati přivezené sobou maso, olej, tuk a z kostí vyřezávati různé drobnůstky.

Poloci civilisovaný náčelník tento mluví drobet anglicky, pouze jeden člen tlupy, Joseph Lasse, dovede plynně anglicky mluviti. Když jeli z Bostonu do Chicaga, to s údivu ani nevycházeli. Starý jeden Eskymák, tázán jes, jak se mu zde líbí, odvětil "ananak", což znamená velmi dobře. Nejvíce podivili se kravám a jiným zvířatům, v krajině jich neznámým. Nejveseleji vede si patnáctiletý chlapec Paminik, jenž stále se směje a rád tančí.

Většina mužů koupí, dostávajíce tabák výměnou za kůže od Hudsonbayské společnosti. Uvedený již Lasse praví, že Eskymáci dříve neznali opojných nápojů až teprve kdysi z Nové Skotie na Labrador kořalku přinesli. Přes to však jsou Eskymáci vesměs střídmými, až mnohý v zimě rád si přihne. Někteří obchodníci z Halifax naučili je také páliti silný opojný nápoj, jenž vyrábí se z tvrdých sucharů a syrobu.

Zprávy z Čech.

(Zřízení dopis od našeho zpravodaje z Prahy.)

První společná konference českých stran se nezdařila. Není to nic nového. Psali jsme to napřed z příčiny, které jsme dříve vyložili, zůstaly v platnosti. Šlechta trvá při vládě a na punktacích, Staročeši na šlechtě a proto nelze se s oběma naprosto dohodnouti o společném postupu proti násilnostem této germanisující a vše slovanské ničící vlády.

Druhá společná konference klubů poslaneckých z Čech, Moravy a Slezska se očekává denně. Ale ani od té neočekáváme skutků. Posuďme situaci. Schůzi tuto svolali Moravané, totiž moravští hofráti. Prvním podnětem k její svolání byla úzkosť o mandáty. Vládní moravští otroci cítí lidové hnutí na Moravě, tuší, že za bar. Pražáka bude asi zvolen lidový poslanec dr. Tuček a z toho naskočila jim husí kůže. Chtějí stůj co stůj státi se popuiárními, proto honem volají po jednotě Čechů bez rozdílu stran. Ale tato jednota je žalostnou. Svolávajíce k jednotné poradě poslance z Čech, Moravy a Slezska, sami ze svého středu vyloučili svobodomyslného poslance dr. Tučka. Slibný to počátek.

Ale páni hofráti měli k svolání společné konference ještě jinou příčinu.

Okřídlené heslo patentovaného politika dr. Fr. Lad. Riegra: "Menšina musí se podrobiti většině," obrátilo se památnými posledními volbami sněmovními i říšskými proti nim. Jest na nich podrobiti se vůli lidu a nastoupiti cestu pevné, vědomé opposice. Ale kde! Hofrát Mezník, patentovaný punktátor Rieger, a křtitel lupičů a žhářů princ K. Švarcenberk a .... opposice!!! Jak směšné to předpokládání. Ale ač směšné, přece pravdivé a protože pravdivé, proto pány dopalovalo. Hleděli se z nepohodlné situace vyplésti, počítali, kombinovali a když škrtli celý český národ u nás i ve svých zemích, dopočítali se majority.

Jak pak ne. Sečetli poslance své věrné a šlechtické dohromady, a tu opravdu proti asi 60 mladočeským mají většinu.

A proto, honem konferenci všech poslanců z Čech, Moravy a Slezska, ovšem vysokou šlechtu napřed, zaprášenou fángli s heslem: "Menšina podrobí se většině!" nahoru a je vyhráno. Státní právo se odročí, za to podají se návrhy zákonů na ochranu českých menšin a o českém úředním jazyku a bude hotovo a vyhráno. Popularita Mladočechů klesne a Staří budou zase v sedle.

Jak výtečný plán. Skoro jako ten Kecův u Jankova, či ten tajný Benedekův.....

Kus je připraven, bude schrán, ale co mu řekne publikum?

Na to páni zapomněli. A zapomněli na vše.

Zapomněli na to, že přední odpoledního prohlášení šlechty ústy prince Švarcenberka, který prohlásil za bandu lupičů a žhářů, který nazval zase státní právo nejasným, však za to v souhlase svých soudruhů kavalírů postavil se na stanovisko úporné, zabíjácké rakouské ústavy a který výslovně potvrdil, že on s všechni jeho vrstevníci trvají na punktacích — až toho prohlášení, že nemá a nezná český národ šlechty, vyjímaje několik čestnou výjimkou vyšších povah; zapomněli podruhé, že sami svolavatelé staročeši, už dávno nemají důvěry lidu, že drží mandát sněmovní, a že mělo-li býti cifra jejich správna, musili by se dát převrátit (pak byla by cifra jejich asi okolo nuly); zapomněli po třetí, že český národ chce dnes vše než českou školu a její bezpečí v únosní Libereckém, či právo jazyka na majestátě v Brně; a zapomněli po čtvrté to nejdůležitější, že jsou totiž Staročechy, a že si z nich vláda pranic nedělá a také ze všech jejich resolucí že si dělati nebude pranic!

Z uvedeného jsou tedy patrny jasně bezvýslednost a pouhá formálnost společné porady. A proto znovu tvrdíme, že sjezd důležitosti míti nebude. Ovšem toho litujeme.

Však byl li přes naše předpokládání úmysl svolavatelů upřímný, toť nebude jim těžko k jeho uskutečnění pranic, a proto radíme: Všichni poslanci čeští bez rozdílu stran a stavu vzdejte se mandátů a dejte českému lidu příležitost, aby za heslem: "Společný program a svoboda národa! zvolil si novou delegaci, odpovídající jeho vůli a požadavkům. Tato delegace ať vstoupí buď ve vyjednávání se šlechtou, aneb ať bez ní, co representant Čech, Moravy a Slezska, sestaví své naléhavé otázky a potřeby, předloží je především vlastním pokrevním bratřím slovanským v Polsku i na Jihu a byť ne za úplné jich podpory, částečně docílí najisto, přímo svému králi odevzdá osobně adresu podepsanou sty poslanců z Čech, Moravy, Slezska, Polska, Korutan, Chorvátska, Krajiny atd.....

To bude skutek mužný, úctyhodný a především opravdový.

Neboť neprospěje-li ten, potom marně hledáme v Rakousku vlastní silou svého zajištění; potom nezbude, než obrátiti se mimo říši tam, kde pro požadavky naše bude více porozumění než zde, kde, penězům našim rozumí se sice, ale potřebám nikoli.

Stane se splnění této rady?

Bohužel, odpovídáme nikoli.

Leč ani tu nezahazujeme zbraně, a i při nynějším složení zástupců českého lidu, klademe účastníkům společné konferenci jedno v duši:

Nezapomínejte alespoň, nestyďte se za české státní právo! Nemůžete-li jeho zatím docíliti, přiznejte se k němu veřejně a učiňte proň aspoň počáteční kroky návrhy na nejvolnější rozšíření české samosprávy od obcí k okresu až k zemi.

V samosprávě leží veliký kus státního práva..... vždyť v plné samosprávě, leží celé.

Dojde-li tento hlas sluchu?

Pochybujeme i v tomto. Jen jedno víme jistě: Konference usnese se na návrzích zákona o českých menšinách a o úředním vnitřním jazyku, a tím octne se cele na půdě punktační, vždyť nic jiného již nyní Němci sami nehlásají. Neboť čtemež:

O staročeském jazykovém nařízení pravil "Neue freie Presse": "Staročeské (na sněmu českém oproti mladočeské adresse podané), jazykové nařízení jest nejpádnějším odmítnutím tak často Němcům činěné předhůzky, že chtějí roztrhnouti zemi. Návrh ustanovuje, aby okresy, v nichž čtyři pětiny obcí jsou české, pokládány byly za české, a ty, v nichž čtyři pětiny obcí jsou německé, zase za německé. To jest zrovna totéž, k čemu se z německé strany ohraničením okresů směřuje. Pak-li že poslednější jest roztržením země, pak jest ním staročeský návrh neméně!" — Staročechům vede se v politice jejich "čím dál, tím hůř," jako té bábě, když se schodů letěla. Celý svět se jim směje, všecko všude jen rozšlapou a pokazí, ale to jim nevadí, aby natropili doma škody a v cizině nevydávali se v posměch dále. Teď již dokonce "kopírují" k obecnému gaudiu německé požadavky, zapomínajíce, že není totéž, když dva činí totéž.

Obdivujeme často maďarské politisování klackem a pěstí, ale věru, u nás by této politické dávky trochu neškodilo.

Snad by potom přece se oni, ani dynamitem nevyhoditelní, poslanci dali pohnouti k složení mandátů a potom by došlo zajisté k naší první radě.

A kdož ví co se stane? I trpělivost dobrácného lidu má své meze. A jsou city, jsou odkazy, s nimiž nikdo potrávati si nedá. — —

Vyčkáme výsledku druhé konference společné, vyčkáme i tisté na listopad určené konference stížených národností v Rakousku. Výsledky jejich, našich předpokládání nedaleké, musí nám dáti směr k další akci, mírněji, či ostřeji (a to bude vůt pochyby) Hzené. —

Mladočeši podali návrh adresy k českému králi, v níž tlumočí se všecky potřeby české a žádost po uznání samostatnosti Čech. Ale po podání adresy byl sněm odročen. Nový sněm jí najisto se zabývati se nebude, neboť přijdou — — punktace, k nimž nápadně zase Šlechta i Staročeši se hlásí.

Sněm český byl uzavřen bez povolení rozpočtu. Pěkné to hospodaření. Čím vlastně ten náš sněm je, když i zemské dávky, bez jeho svolení se vybírají? Zemský výbor neměl žádnou rozpočet sestaviti, rozpočtový výbor nepokládal za nutno o věc se starati, když zemský výbor mlčí a tak slavná vláda může již druhý rok v Čechách vybírat co chce. — Rakouské unikum!

Volby doplňovací na sněm i na říšskou radu v Čechách i na Moravě jsou v proudu. Na Hořicku svítězí jistě Janda Hofman, na Moravě za bar. Pražáka skoro jistě Mladočech dr. Tuček. V Čechách na Ledečsku panuje ticho — ticho to i tam je podezřelé.

Při volbách za velkostatky zvítězila námi oznámena kandidátní listina, v níž je několik občanských osob sice, ale Staročechů, jakž samo sebou se rozumí.

Naše Národní divadlo má jet do Chicaga na světovou výstavu. Leč pojede sotva. Ozývají se mocné hlasy proti. — Byli bychom bez divadla a zatím než by se naše zemské vrátilo, mělo by doma jistě pevně usazenou konkurenci....

Ústřední Matice sbírá svatováclavský dar. Při nynějších poměrech českých menšin, jest jen nejhojnější zdar jí žádoucí.

Omaha Van & Express Co.

Stěhování, balení, ukládání do skladů a odvážení nábytku a pian věnuje se zvláštní pozornost. Práce děje se rychle a levně.

Stěhování kas a doprava nákladů a břemen vůbec.

OFFICE: 1506 Dodge St. Telephone 1559

Obydlí a skladiště: 1-6|4

1516 Leavenworth St., Omaha, Neb.

Mary Svačinové,

— PRO DOSEŤ A ČASTÝ ZBOŽÍ JDĚTE K —

v čís. 1328 jižní 13. ul.

Velký výběr v střižném a ozdobném zboží, dětské, ženské a mužské obuvi, ženských i mužských spodním prádle, ženských i mužských klobouках, jakož i českém importovaném zboží, za ceny mnohem levn než jak kde jinde.

OCHRANA

PŘED

nastuzením!

jest jistou s podmínkou kouzelného [illegible] Můžete [illegible] u

BURNETT BROS.,

na 24. ulici, v South Omaze.

[illegible] BURNETT BROS.

—JDĚTE—

K. A. K. UNDERLAND & CO.,

108 již. 13. ul., Omaha,

[illegible]

Půjčky na domácí nářadí,

PIANA, KONĚ, MULY, VOZY, KLENOTY A HODINKY,

[illegible]

C. F. REED & CO.

[illegible]

JOS. KAVAN,

ČESKÝ

pozemkový jednatel.

Chcete dobrý lot k bydlení neb na špekulaci?

Kupte si jeden neb více v South Omaze, kde majetek každým dnem stoupá, proto že rozšiřují se jatky a nakládárny, tak že bude tam letos pracovati přes 2000 lidí.

Loty od $250.00 vzhůru.

Aneb si kupte lot v Brně, od $350 do $700. Tu i tam jsou z prvních rukou a prodávají se na splátky.

"Deed" ve všech pádech dobrý a zaručený.

Mám též loty na prodej a domy a byty k pronajmutí ve všech částech města.

Jos. Kavan,

2417 Grover St., Omaha, Neb.

JOHN B. CONTE.

lékárník a lučebník.

ROH 16té A MARTHA ULICE

—a—

ROH 10té A HICKORY UL.

Nejlepší barvy, oleje a léčiva v nej 1-3m levnějších cenách.

Severovy jéky vždy v zásobě.

G. C. KUENNE,

Obchod pekařský, kavárny, a obchod se zmrzlinou.

číslo 522 jižní 16. ulice.

Zkuste naši smetanovou sodu, žitný a doma pečený chléb, jakož i všechny druhy pečiva. 1.C26

Rhoads & Sievers

Uhlí tvrdé i měkké, koks i dříví.

KUPUJTE EUREKA UHLÍ!

Je lepší než wyomingské, neb které jiné. Dobře hoří, bez sazí a škvárů.

— Sklad —

na 13. ul. u železničního mostu.

OFFICE:

Pokoj č. 3, 306 již. 16. ul., v budově bursovní.

Telefon 1275.

Český klerk poslouží ochotně krajanům.

PENÍZE

půjčuje a obstará

na nejnižší možné úroky a za nejvýhodnějších podmínek na dobrý nemovitý majetek ve městech. Nebrasce a zvláště v Omaze i v South Omaze

sloupaný

hlavní pojišťovací a pozemkový jednatel

VEŘEJNÝ NOTAŘ

Zastupuje nejlepší pojišťovací společnosti, prodává a kupuje majetek nemovitý, vydává přepisné listy v Evropy a do Evropy atd.

Kancelář: Severní roh 13. a Douglas ul.

CHAS. KAUFMANN.

Záruky úředníků.

Máme zásobu blanketů pro úředníky spolkové, kteréž prodáváme za 50 centů tucet aneb za $2.00 sto. Spolky, kteréž nemají svých vlastních blanketů pro úřednictvo, mají nyní příležitost si těchž laciné opatřiti. *Vyd. Pokroku Západu.*